

מיסוי הכנסות ממענק פרישה או מוות – נדרש תיקון חקיקה

מבוא

שיטת המיסוי בישראל מתבססת על שיטת המקור, אשר מקורה באנגליה. שיטת המקור מסווגת את ההכנסה לאחד מהמקורות הקבועים בפקודה בהתאם לסוג הנכס המניב את ההכנסה. כך לדוגמה מקור הכנסות משכר דירה שונה ממקור הכנסות מהשכרת רכב, כאשר מדובר בדמי שכירות שקיומם אינו עולה לכדי עסק.

שיטת המיסוי מבחינה בין הכנסה חד פעמית הנובעת ממימוש ה"עץ" (נכס) (להלן – "הכנסה הונית") לבין הכנסה מ"פירות העץ" שהינה לרוב רב פעמית וצפוי כי תופק שוב (להלן – "הכנסה פירותית").

מיסוי רווחי הון מוסדר הן בחלק ה' לפקודה* והן בחוק מיסוי מקרקעין ואילו מיסוי הכנסות פירותיות מוסדר בדרך כלל בחלק ב' לפקודה. מס רווחי הון מוטל עם התקיימות שלושה יסודות: נכס, מכירה, ותמורה.

עד ליום 1 בינואר 2003 (להלן- **היום הקובע**)** שיעור המס על הכנסה הונית ועל הכנסה פירותית בידי יחיד היה זהה (חל שיעור המס השולי בהתאם להכנסותיו בשנת המס). ולכן, עד לשנת 2003 עיקר ההבחנה לענין שיעור המס היתה בין הכנסה מיגיעה אישית (מדרגת מס תחילית של 10%) לבין הכנסה אחרת בידי מי שלא מלאו לו 60 בשנת המס (מדרגת מס תחילית בשיעור של 30%***).

מס רווחי הון

בעבר לא הוטל מס כלל על רווחי הון בישראל. מאז בוצעו שינויים במיסוי רווחי הון בישראל, בפטורים הקבועים ובשיעורי המס ולעיתים נדרש שילוב בין הפקודה לבין הוראות חוק המיסוי או חוק התיאומים, בהתאם לטיב הנכס.

בשנת 2003 נוצר פער בין שיעור המס על הכנסה הונית (25%) לבין שיעור המס על הכנסה פירוטית, קרי, שיעור מס מירבי של 50% בשנת 2003 ו- 49% בשנים 2004-2006****.

ביום 1 בינואר 2006 שיעור המס על רווחי הון מנכסים שנרכשו לאחר היום הקובע (1/12003) ירד ל- 20% בלבד למעט נכס הנמכר בידי בעל מניות מהותי אשר חייב במס בשיעור של 25%.

לגבי נכס שנרכש קודם ליום הקובע שיעור המס יקבע כ"ממוצע משוקלל". שהוא מכפלת שיעור המס השולי ביחס תקופת ההחזקה בנכס לאחר היום הקובע חלקי סך כל תקופת ההחזקה ומכפלה של 20% או 25% לפי הענין ביחס תקופת ההחזקה בנכס לאחר היום הקובע בסך כל תקופת ההחזקה (ההנחה היא כי רווח ההון נצמח בחלקים שווים, לאורך תקופת ההחזקה בנכס).

דוגמה לאופן חישוב שיעור המס על נכס שנרכש לפני היום הקובע-

נישום החזיק במניה 25 שנים, מתוכן 22 שנים לפני היום הקובע ו-3 שנים לאחריו (-1998-2005). בהנחה שמדרגת המס השולית החלה על העובד בשנת 2005 הינה 49% יהיה שיעור המס על רווח ההון הריאלי ממכירת המניה $46.12\% (25\% * 3/25 + 49\% * 22/25)$.

מיסוי מענק עקב פרישה או מוות

הכנסות ממענק שנתקבל בידי העובד בעת פרישתו בגובה מכפלת שנות העבודה במשכורת האחרונה או בתקרה של 10,250 ש"ח (לגבי מענקים בשנת 2006), לפי הנמוך, פטורות ממס. כאשר המענק מתקבל עקב מוות חס וחלילה מוכפלות התקרות האמורות פי 2.

הכנסות מעבר לתקרה חייבות במס וניתן לפרוס אותן עד 6 שנים קדימה (שנה פריסה בגין כל ארבע שנות עבודה) או 4 שנים אחורה. הפריסה מותנית בהגשת בקשה לרשות המסים ובתשלום מקדמה.

ניכוי במקור

קיימת חובת ניכוי מס במקור בשיעור המס המירבי על משלם מענק פרישה החייב במס.

כל סקירה ו/או מידע המובאת בתקשורת זו אינו/ה מיועד/ת לשימוש או להצגה או להעסקה, בשום אופן ובשום צורה, ואינו/ה יכול/ה לשמש לקוח, אדם או ישות כלשהי לכל מטרה, לרבות, אך לא רק, לייעוץ מס או להצגה בפני רשויות או להתגוננות לשם מניעת עונשין שעלולים לחול על נישום כלשהו וכיו"ב.

דיווח

נישום אשר קיבל מענק או שהשתמש בזכותו לפריסת הפיצויים חייב בהגשת דין וחשבון על כל הכנסותיו בשנה בה קיבל את המענק ובשנות המס בהן כללה הכנסתו הכנסה מפריסה.

מס פירוטי על מענק הוני לגישת רשות המסים

לגישת רשות המסים הכנסות ממענק עקב פרישה או מוות (להלן – "המענק") אשר אינן פטורות ממס חייבות במס בהתאם לשיעור המס השולי החל על העובד. גישת רשות המסים נסמכת על הלכה מחייבת אשר ניתנה בעבר בבית המשפט העליון**** בה נקבע כי החלק העודף של המענק, מעל לתקרה יחויב בהתאם לשיעור המס השולי החל על העובד.

פסיקה זו ניתנה בעבר הרחוק, עת לא היה מס על רווח הון, בה הוסק כי משניתן פטור, ברור שהחלק שאינו פטור חייב במס.

נדרש תיקון חקיקה

משנוצר מרווח כה גדול בשיעורי המס, וכשמטרת מתן פטור אינה ליצור חיוב במס אלא לקבוע כי אם וככל שיהיה חיוב, כי אז בכל מקרה יש לתת פטור, ולאור העובדה שמענק פרישה, ניתן בנסיבות רבות (כאלה שתלויות בעובד, במעביד או בכח עליון) המאפשרות פתח לפרשנות לגבי יום צמיחת הזכות בכל מקרה ומקרה, לגופו של עניין, הרי שיש להסדיר את שיעור המס שיחול על המענק באופן ברור בחוק. ההוראות החלות על הכנסה הונית, אמורות לחול לגבי המענק לאור התקיימות שלושת היסודות:

1. נכס - הזכות לעבוד עונה להגדרת נכס, בהיותה זכות ראויה, בין אם היא הוקנתה מכוח הסכם עבודה ובין אם הוקנתה בעת ההתקשרות עם העובד.
2. מכירה - הפסקת התקשרות עם עובד עונה להגדרת מכירה שהרי היא יציאת הנכס מרשותו, בין אם מפאת גילו ובין אם מפאת רה-ארגון או צמצומים.
3. מענק הפרישה מהווה התמורה, אותה משלם המעביד, עם סיום התקשרותו עם העובד.

ייתכן כי עד לתיקון חקיקה, או לפסיקה שתינתן בתקופה העכשווית, יסכימו לבחון כל מקרה ומקרה לגופו על מנת להסדיר את שיעור המס שיחול ולהסכים על יום רכישת הזכות, אשר משפיע על שיעור המס, כאשר מדובר ברווח הון, כי הרי ברור שבחישוב המענק, נלקח בחשבון הוותק אותו צבר העובד, עם זאת, ברור שחישוב לינארי, כמתואר לגבי רווחי הון, אינו נכון, בהנחה שכישוריו של העובד משתבחים עם השנים, וזו הסיבה להעלאת משכורתו.

בברכה
רחל אפרתי, רו"ח

טלפון: 03 6298019

פקס: 03 6299519

Web-site: www.efraty.com

- * פקודת מס הכנסה התשכ"א-1961 (להלן – הפקודה).
- ** ולגבי נכסי מקרקעין עד ליום 7 בנובמבר 2001.
- *** זוהי מדרגת המס התחילית גם למי שחייב בניהול פנקסי חשבונות ולא ניהלם באופן קביל.
- **** בשנת 2007 - 48%, בשנת 2008 - 47%, בשנת 2009 - 46% ומשנת 2010 יהיה 44% בלבד.
- ***** **"אם כי מן הדין לראות את התקבול כהכנסה שבהון, הרי הוא חייב במס לפי ההוראה שבסעיף 9(א7)(א) סיפא לפקודה כסכום העולה על סכום מענק עקב פרישה הפטור לפי הוראה זו". ע"א 506/71 חיים חפץ נגד פקיד השומה חיפה.**

כל סקירה ו/או מידע המובא/ת בתקשורת זו אינו/ה מיועד/ת לשימוש או להצגה או להעתקה, בשום אופן ובשום צורה, ואינו/ה יכול/ה לשמש לקוח, אדם או ישות כלשהי לכל מטרה, לרבות, אך לא רק, לייעוץ מס או להצגה בפני רשויות או להתגוננות לשם מניעת עונשין שעלולים לחול על נישום כלשהו וכיו"ב.

במידה והינך מעוניין לא להימנות על התפוצה נא [לחץ כאן](#).

If you would like to be removed from the list please [click here](#)

כל סקירה ו/או מידע המובא/ת בתקשורת זו אינו/ה מיועד/ת לשימוש או להצגה או להעתקה, בשום אופן ובשום צורה, ואינו/ה יכול/ה לשמש לקוח, אדם או ישות כלשהי לכל מטרה, לרבות, אך לא רק, לייעוץ מס או להצגה בפני רשויות או להתגוננות לשם מניעת עונשין שעלולים לחול על נישום כלשהו וכיו"ב.